

3

INVENTÁR

HOSPODÁRSKEJ ÚRADOVNE
PREDSEDNÍCTVA VLÁDY

3

1957

Štátny slovenský ústredný archív v Bratislave.

I. oddelenie.

I N V E N T Á R

H O S P O D Á R S K E J Ú R A D O V N E
P R E D S E D N Í C T V A V L Á D Y.

1 9 5 7.

Ú v o d.

Hospodárska úradovňa a predsedníctva vlády.

/Vanik, organizácia/.

Hajmarkantnejším rejavom fašistickej svrchlosti bola strašná sadistická perzekúcia miliónov občanov rôznych štátov a národov Európy, pre ich rasovú príslušnosť, pre ich národnosť alebo politické presvedčenie.

Historici fašizmu pri vykonávaní týchto svojich svrhlych chůch ok ťišiel do takých krajností, že toto obdobie je obdobím kultúrnej hanby a bude sa spomínať v dejinách sveta a civilizácie ako odstrašujúci príklad na to, kde až je možno sviest ľudí zfanatizovaných shrliými vodcami nacistickými sa nároku, biely a krve miliónov ľudí.

Tá vrstva obyvateľstva, ktorá musela znášať celú silu fašistického ponižovania, ktorá znášala to čo utrpenie a ktorá jedine pro svoj pôvod bola pronasledovaná spôsobom, ktorý je v dejinách civilizácie bez príkladu, je obyvateľstvo židovského pôvodu.

Je len samozrejme, že i v tzv. slovenskom štáte, ktorý bol satelitom hitlerovského Nemecka sa fašistické výčiny proti židovským príslušníkom kopirovali podľa vzoru fašistov v Nemecku, ba v mnohom ich aj predčili. Už hneď v prvých rokoch tzv. slovenského štátu protizidovské opatrenia a zákony. Spočiatku protizidovské opatrenia prevádzajú viaceré úrady /napr. Šupáč úrady/, ministerstvo vnútra a hospodárstva atď. rítom hlavný doser pri riešení tzv. židovskej otázky mal predseda vlády, ktorý u mornoval všetky práce spojené s riešením "židovskej otázky". Postupom času sa ukázala natusť povrieť prevádzaním protizidovských opatrení jeden úrad. prvým krokom k tomu bolo utvorenie hospodárskej úradovne predsedníctva vlády 31. januára 1940. Hospodárska úradovňa predsedníctva vlády bola vjkonáým orgánom predsedu vlády pre usmernenie prác spojených s riešením "židovskej otázky".

Hospodárska úradovňa mala tieto úlohy:

1/ viesť evidenciu všetkých židovských podnikov,

- 2/ viesť evidenciu uchádzačov o podniky židovských príslušníkov,
- 3/ viesť evidenciu židovských zamestnancov v súkromných službách,
- 4/ viesť evidenciu zamestnancov, ktorí sa uchádzajú o miesto uprázdnené židovskými príslušníkmi,
- 5/ dávať návrhy podnoty a dobrozdanie k protižidovským zákonom, nariadeniam a výnosom,
- 6/ viesť potrebný štatistický materiál a tento spracovávať;
- 7/ na základe vyžiadaných spisov podávať návrhy na odňatie živnostenských oprávnení žid. príslušníkov a na prípadnú likvidáciu či arizáciu žid. podnikov, ako aj navrhovať osoby arizátorov, ďalej dôverníkov a dočasných správcov, ako i podávať návrhy na zrušenie arizačných zmlúv.

Týmto úlohám zodpovedala aj organizácia a rozvrh práce. Hospodárska úradovňa mala V. oddelenie.

I. oddelenie

Prezídium-všeobecné veci.

II. oddelenie

Revízia ariz. zmlúv, dôverníci, dočasní správcovia.

III. oddelenie

Revízia živnostenských oprávnení, zamestnanie židovských príslušníkov.

IV. oddelenie

Štatistika, evidencia.

V. oddelenie

Pomocné úrady, podateľňa, výpravňa.

Hospodárska úradovňa trvala pomerne krátko od 31. januára 1940 do 15. septembra 1940, kedy vznikol Ústredný hospodársky úrad.

**Metódy usporiadania, inventarizácie fondu -
obsah fondu.**

Hos odárska úradovňa predsodníctva vlády /HÚPV/ obsahuje spisový materiál, ani nie z jedného celého roku 1940. Spisový materiál je neúplný. Bol usporiadany chronologicko-numericky. Okrem spisového materiálu väčšinu fondu tvoria súpisové hárky Židovského majetku zo všetkých okresov Slovenska. Po usporiadaní fondu bol spisový materiál premanipulovaný do IV. oddelení podľa rozvrhu práce. Inventárnou jednotkou je oddelenie. Do samostatnej inventárnej jednotky bol začlenený štatistický materiál súpisu Židovského majetku, svojou povahou by síce patril do IV. oddelenia. Stalo sa tak preto, že tento materiál tvorí väčšinu fondu.

Spisový materiál HÚPV možno použiť k vzniku protizidovských opatrení a návrhov. Cenný je štatistický materiál súpisu Židovského majetku.

Fond obsahuje 64 inventárnych jednotiek a fond spracoval v auguste 1957 pracovník SŠÚA Pivoluska Ján.

P o m o c n é k n i h y .

Inv.č.	O b s a h	Ročník s.č.
1.	Roční protokol 1940	1 - 7.000
		Karton

Episový materiál

2. I. oddelenie:

8.5 - 936

Návrhy rôznych živnostenských inštitúcií, fašistických organizácií a jednotlivcov na riešenie tzv. "Židovskej otázky" a nepriateľské opatrenia proti Židovským príslušníkom. Výňatky z pojmu Žida. Návrhy zákonov Hospodárskej úradovne - Vyrovnávajúci fond na zaistenie sociálnej rovnováhy - č. 36; Náčas svojvoľného likvidovania Židovských obchodov /podnikov/ - 59; Vedenie úradovne, styk s ústrednými úradmi. Obočníky ministerstva hospodárstva, ohľadom arizácie /č. 200; 225/. Revízia smernice k zákonu o Židovských podnikoch a o Židoch samostatných v podnikoch /č. 231/. Činnosť okresnej organizácie NSRS Bratislava - mesto v hospodárskych veciach /570/. Triponionky Židovskej ústrednej úradovne pre Slovensko k zákonu č. 113/1940 Zb. s. /o Židovských podnikoch a o Židoch samostatných v podnikoch/. Mätný spis Židovskej ústrednej úradovne pre Slovensko vo veci prevrstvovania a vysťahovania sa Židov a transportu najotku a tým spojeného /č. 335/. Vykondvanie vládneho nariadenia o Židovských lokároch /107/.

1

3. II. oddelenie

Zaradovanie Židovských príslušníkov vo vojenských službách. Vládni dôvernici monovaní do Židovských podnikov, návrhy na revíziu, zoznamy, evidencie, dozorové arizácie, arizačné zmluvy. Návrhy na likvidovanie alebo arizovanie Židovských podnikov. Evidencie uchádzačov o arizovanie Židovských podnikov. Onovanie dočasných správcov

2-4

do Židovských podnikov. Zápisnica ankety o industrializácii Slovenska /č. 464/.

Obrová pomoc arizátorom - zápisnice z porady /č. 541/.

Návrh na likvidovanie Židovských podnikov, predložovanie likvidačnej lehoty. Zastavovanie prevozu v Židovských podnikoch.

4. III. Oddelenie.

5-7

č. 55-887

Revízia živnostenských oprávnení Židovských príslušníkov na základe vl. nar. č. 40/1939 Zb., z. stažnosti. Sväz živnostenských spoločností v Turčianskom Martine - usporiadanie kurzov pre starostov a tajomníkov živnostenských spoločností a pre arizátorov. Žiadosti Židovských príslušníkov o vydanie živnostenských listov, ohlášky prevádzania živnosti.

5. IV. oddelenie.

č. 30-65

Smiešané živnostenské spoločenstvo v Bratislave, zoznam Židovských členov. Staviteľia - zoznam Židovských členov.

6. Súpis majetku Židovských príslušníkov podľa nariadenia s mocou zákona č. 203/40 Zb.z., podľa stavu ku dňu 2. sept. 1940 v rámci jednotlivých okresov.

6.	Okres	Bánovce nad Bebravou	9-10
7.	"	Banská Bystrica	11-12
8.	"	Banská Štiavnica	13
9.	"	Bardejov	14-17
10.	"	Bratislava	18-22
11.	"	"	23-50
12.	"	Brezno nad Hronom	51
13.	"	Čadca	52-53
14.	"	Bobšiná	54
15.	"	Gelnica	55
16.	"	Giraltovce	56
17.	"	Hlohovec	57-58
18.	"	Hnúšťa	59

19.	Okres Humenné	60-63
20.	" Ilava	64
21.	" Kožmarok	65-67
22.	" Kys. Nové Mesto	68
23.	" Kremnica	69
24.	" Krupina	70
25.	" Levoča	71-72
26.	" Liptovský Mikuláš	73-76
27.	" Lovinošana	77
28.	" Malacky	78-79
29.	" Nodzilaborce	80-81
30.	" Pichalovec	82-88
31.	" Podra	89
32.	" Pámostovo	90
33.	" Nitra	91-100
34.	" Nová Baňa	101
35.	" Nové Mesto n/V.	102-105
36.	" Ploštany	106-109
37.	" Pov. Zyricea	110
38.	" Poprad	111-112
39.	" Prešov	112-117
40.	" Prilevidza	118-123
41.	" Púchov	124-125
42.	" Revúca	126
43.	" Ružomberok	127-128
44.	" Sabinov	129-130
45.	" Senica n/Lyžj.	131
46.	" Skalica	132-133
47.	" Sp. Nové Ves	134-136
48.	" Stará Ľubovna	137
49.	" Stropkov	138-140
50.	" Topoľčany	141-146
51.	" Trebišov	147-150
52.	" Trenčín	151-157
53.	" Trnava	158-165
54.	" Trstená	166
55.	" Martin	167-170

56.	Okres	Veľká Bytča	171
57.	"	Vranov n/rop.	172-174
58.	"	Zlaté Moravce	175-176
59.	"	Zvolen	177-178
60.	"	Žilina	179-186
61.	"	Židovská ortodox.oboc	187-188